

ХАНДАЛГА

Биднэр, ороной республика-нууд, областнууд болон хизаар-нуудай залуушуулай түлөөлөгшэд, манай эсэгэнэрэй алдарта замууд-аар аяншалад, Совет гүрэнэй 50 жэлэй ойн-алларта хайнд-рэй урда тээ энде Лениней үлгэр домогто ороһон гордотго — Агуу-еха Октябрийн үлгүдэ сулраад байнаби.

Табин жэлэй урда тээ восстани хэһэн пролетариат большевигүүдэй партиин, Владимир Ильич Лениней хүтэлбэрээр хуушан байгууллагда эрил шанга сохилто угһан байна. Тийгэжэ Агууеха Октябрийн социалис революци боло.

Тэрэ үдэрһөө эхилэн, дэлхэй дээрэ Октябрь илалта түгэлдэрөөр алхалжа ороо. Мүнөө шамда, Совет ороной эдир залуушуудай үгтээн бүхы юумэн — мүлжэагыгэ заңуулуудай улам харюусалгаатаргаар хандаха байһаниин дэмжэагүй. Нүгөө талаһаа нинтэ эрдэм багатай коммунистуудта тусгаар туһалцажа хэрэгтэй. Эхин шатын политическэ хургуулинуудта, жэшээн, Загарайда, Эдэдэ болон бусад ноутагуудта, партийна организа-ционуудай олон хүн хуралсаа, эдэ хургуулинууды дүүргээшдэ олон. Эдэнэрэй нинтэ эрдэм дээшлүүлхэ хэрэгтэй партийна организаацинууд туһалха ёһотой.

Уралсаалайгаа түлөө коммунист бүхэнэй харюусалга дээш-лүүлхын тулада эхин шатын политическэ хургуулида, марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха хургуулида ямар нэгэн зүйлэй шалгалта бин болгоо хаа, боломоор гэһэн дурдалал оруулжа, партийна хүдэлмэригшэд редакцида бэшэ-нэ. Энэ зүйтэй дурдалал байһана тэрэнээ саагуур, харатайгаар, гэр-нэн хүнэй толгойгоо эрхээр, партин нягтар идхамжалан аюулдад байһаниин элитэ. Коммунизмад эсэргүү хоро шарага элдэбэн аргаар тараадаг байна. Жэшээн, Америкийн информати дамжуулдаг албан аймагтар хүсэтэй зургаан. Тасхан хилын саагуур тодогдон-нир Америкийн 57 радиостанци нинтэ үүргэ дүүргэжэ байдагыг элитэ. Манай үзэл бодолыг элдэб-эсээр буруушан хусалдан олон-лынш шуулан соо ревизионизм, догматизм, реформизм болон бусад дуйн нэгдэн оролсоно. Үзэл бодолой талаар нинтэ хурса тэмсэ-лэй оршон байдалда коммунист бүхэн марксизм-ленинизмын үзэл суртал гүнзгээр шудалжа, эс-

гэе дээрэ үргэжэ ябаа. Биднэр энэ омогхолто тугые аруун са-бэрээр саашаандал хоолоо абажа ябахадби, хун түрэлтэй эгээн лэ гэгээн гэрэлтэ хүсэл эрмэлзэлтэе — коммунизмыгэ газар дээрэ бай-гуулан батадахадби.

Манай эсэгэнэр хандарал ба үзэсхэлэн байдалы илажа гараад, шэнэ байгуулалтын үндэс хуу-ринэ табья. Төлөнэй баатарлиг ачлалы биднэр хүндэлхэби; манай Эха ороной аша туһада зорюулагдан ажал хэһын тулада залуугайгаа бүхы хүсэ шадалы, бүхы элдэби хэжээлы зорюулха-би.

Хүндэ хүшэр үедэ дайсадай халдан оролгоһоо манай социалис Эсэгэ ороние манай эсэгэнэр хамгаалаа. Октябрийн агууеха туйлалтанууды биднэр нанги-наар аршалан абажа абаанади. Туруушын уриагаар Эха ороноо хамгаалан бодохоор, үнэн зүб хэ-рэгтэй, илалта туйлахын түлөө шудалһаагаа хуушын дундай адхтар тулалдааар бэлэн бай-наби.

Манай эсэгэнэр өһөднөгөө ин-тернационалыа уялгыг хоолоо нангинаар дүүргэдэг, бүхы оро-нуудай пролетариаттай, ангийн талаар аха дүүгэртэе хамта Ок-тябрийн үзэл сурталтай түлөө тэм-сэлэг байгаа. Вьетнама СШ-агай хэжэ байһан уришгата муухай дайн байдалан, араб ороноудта эсэрг-үүгээр империализмын өмхилдэ-хэн Израилин гэмтэ муухай эсэрг-үүгэ түрмхэй абуула, Грецидхи фашис урбалта, Баруун Германи-да үнөө нэхэхэ эрмэлзэлгын ур-галта, Ази, Африкын, Латин Америкийн ороноудта колониализ-мтөрүүдэй гаргалда харата ханза-штанууд — эдэ бүгдэ совет залуу-шуулай уур сухалы хургэхэ ёһоорол хүргэнэ, эрхэ сүүлгэй, түрүү хүгжэлтын дайсадыг эхээр үзэн ялаха ябалд түргүүлнэ. Дэл-хэй түрүү үзэл бодолто залуу-шуула биднэр хоолоо талархад байнаби. Биднэр аха дүүтэй хани барисаа оролдосотойгоор бэхжүүлхэдби, ямаршы үедэ ин-тернационалыа нанги уялгажа дүүргэхээр бэлэн байнаби.

Ши, манай нүхэр, хэншы бай-гаа хаа — булад хайтуулаша гү, гарья ургуулаша, эрдэм наука шу-далага гү, али солдлай бойрыг талдуулаша, треворог бодогшо байгаамшы хаа — Лениней эхилэн хэрэгые үргэлжэлүүлнэ, революци үргэлжэлүүлнэ гэжэ ха-нажа яба.

Совет арадай — коммунизм бай-гуулагшын шэн зоритто тэмсэлэй дунгууд партиин Центральна Комитетэй Тезисүүд соо гаргалдан-хай. Шэнэ габыа гаргахымаг, шэнэ алларта хэрэгүүды бүтэ-хэмнай Тезисүүд маналы уриалта. Коммунизм байгуулта мүнөө манай революцион фронт болоо, энэ фронтто революцион солдат, партиин үнэн сэхэ хуушын байха гэжэ маналта түб бүтэ-хэмнай эгээн лэ эхэ ээл хуби бо-ложо үгэнэ.

Зүрхэнэйгөө сохисо бүхэнөөр, үнгрэнэн үдэр бүхэнөөр газар дээр-нэ коммунизмыг батадахадби гэ-нэн нангич тангирог совет залуу-шуул жэлэй урда тээ түүхтэй Улаан талмай дээрэ үгөө хэн.

Мүнөө Октябрийн хүр жаба-ланга дунгай гаргалдажа байдала, табин жэлэй түүхэ талаа Лениней үзэл сурталтай зүй байһан, социализмын хүсэний ба арга болом-жонудын баргалтагай байһан тухай үнэмшээрлөгөөр гарилжэ үгэнэ, шамда парти, үнэн сэхэ байһан тухайгаа биднэр Совет-дүүдэй ороной эдир залуушуулай зүгөө тангаригаа үгэнэби, ленинскэ комсомол, совет залуу-шуул шиний үнэн сэхэ туһалцажа ба халсан хоолоо байгаа, байна-нэ, саашаандашы байха гэжэ тан-гаригаа үгэнэди.

Агууеха үг зорилго тээшэ даб-шаха замьемнай агууеха Лени-ной, Октябрийн мүнхэ сурталтай туг хоолоо гэрэлтүүлжэ байг лэ. Ленинград, 1967 оной июлиин 30.

ЛЕНИНЭЙ ГОРОДТО ЗАЛУУШУУЛАЙ МАНИФЕСТАЦИ БОЛОБО

ЛЕНИНГРАД, июлиин 31. (ТАСС). Октябрийн довтолгоон сурьяа бөөдэ шэнгэһэн нангич шулуунууды дэбихэй Дворцоо талмай дээрэ совет арадай аллар солан, эрэлхэг зоригтой харгын эхилэн талмай дээрэ залуушуу-лай угаа ехэ манифестаци үсгэлд-дэр үлээш болоо. Лениней городей эдир залуу хубууд, басагалтай хам-та эсэгэнэрэй алдартай замаар хэг-дэһэн аяншалгада хайаалдан, бү-хы союзна республикатуудай, баа-тар-городуудай түлөөлөгшэд энде эрлээс. Тэлэнтэй хамта револю-циин, граджан ба Эсэгэ ороноо хамгаалайн Агууеха дайнай ве-теранууд, ажалтай баатарнууд манифестацида хайаалдаха. Айшад — залуушуулай уласоорондын уулзалгада хайаалдагшай Үзэлэй ордоной дэргэдэ байлсан байна. Бата бэхи нягта жагсаалтай, эсэгэнэрэйгөө хэрэгтэ револю-циин, партиин, Лениней хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа Советдүүдэй ороной эдир залуу үетэн энэ түү-хтэ талмай дээрэ үшөө дахи харуулаа. Октябрийн уг залгамжалта-дта — совет залуушуула хандалыг БТКС-эй ИК-гай нэгдэхэ сек-ретарь С. П. Павлов уншаа. Олон мянган залуушуул «Ин-тернационал» дуулаа.

„Октябрь ба залуушуул“ гэжэ уласхоорондын уулзалгын амжалта

ЛЕНИНГРАД, июлиин 31. (ТАСС). Табан түбин түлөөлөг-шэдэй уласхоорондын уулзалга «Октябрь ба залуушуул» гэһэн уриатайгаар үнгэрөөд, Таврическа ордон соо мүнөөдөр 13 час 30 минутта хаагдаа. ВТКС-эй ИК-гай нэгдэхэ секретарь С. П. Павлов залуушуу-лыг амаршалаха, Ленинградта үнгэрһэн эдир залуушуулай ху-ралдаанда бүхы дэлхэй дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа, энэ хадаа залуушуулай уласхоорондын хү-дэлөөндэ ехэ ушар, бүхы дэлхэй эдир залуушуулай хүлэй жэл-нүүдтэ болоһын эгээн ехэ хурал-даануудтай нэгэн болоо гээд хэлэ-һэн байна. Залуушуулай уласхоо-рондын уулзалгада хайаалдагшай дэбихэ Советскэ Союзы эдир залуу хубууд, басагалта хандан ханд-галыг Франциин коммунис залуу-шуулай хүдэлөөнэй генераль-на секретарь Франсуа Нильсон ун-шаа.

Ханасида — Лениней ордон

Ажлын болон куялтурна бай-гуултадаа областин ажалдай гуйлалан амжалтын түлөө Ханас-кэ автономнотти областин ЦСР-эй Верховно Советэй Президиум Лениней ордонор шагнаа. (ТАСС).

БУРЯДАД ҮНЭН

КПСС-эй Бурядад обкомой, Бурядад АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

№ 180 (11474) 1967 оной августын 2, среда Сэн 2 мүнгэн

КОММУНИСТНУУДАЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛ

шад марксизм-ленинизмын клас-сигуудай зохёолуудыг өөһөдө уншадаг, тейннээ гол уда гар-гахын тулада политическэ литер-атуратай танилсадаг, тэрэнэй «ам-тын» танина бишу. Гадна хураг-шад нигэжэ хүдэлхэдөө юумыг толгой соогоо «бусагалжа», бо-домжолож, согсолжо хурана. Иймэ найнаар, бодомжотойгоор хү-дэлэн теоретическэ семинарууд-он. Локомотив-вагон заабаарил-гын заводто, Баргажанда, Хоридо болон бусад газарта нинтэ сем-инаруудай хүдэлмэри энэндэ жэ-шэ боложо үгэнэ. Теоретическэ конференциин гү, али хурагшын хэжэ элдхэлэй, рефератай темэ ажабайдалтай холбоотой — пред-приятий, колхоз, совхозой гү, али аймагай бодото байдалтай жэшээ дээрэһэ бүрилдэдэг байһаниин элитэ. Жэшээн, Баргажаны дун-да хургуулиин дэргэдэ КИСС-эй түүхэ шудалдаг теоретическэ се-минарта хурагсагдаг шэнжэлэл-гын хүдэлмэри хэжэ. Баргажанда партийна организааци байгуулан түүхын материалуудыг суглуу-лаа.

Эдэ семинаруудта хурагшад ай дундаа хожомоо пропагандис-тарай гараха байһыг мартажа бо-лохогүй. Тиймэ хадан эдэнэй хүдэлмэриг улам хайжаруулжа тухай саг үргэлжэ оролдохо шу-хала.

Коммунист бүхэн марксизм-ленинизмын үзэл суртал шудалхын тулада саг үргэлжэ оролдохо ёһо-той гээд партиин Устав дотор зааг-данхай. Энэ эрилтэ бөлүүлхын тулада коммунист бүхэнэй харюу-салта дээшлүүлхэ гэжэ партин-на организаациин үдэр бүрин ан-харала байха асуудал мүн. «Пар-тийн түүхэ, политическэ экономи, марксистскэ философи, научна коммунизм... гү? Хонигүйшэг бай-

на даа. Хонирхолтой уран зохёол уншаа хаа, дээрэ» гээд хэлдэг зарим нэгэн дайралахыа ханадаг. Тээд марксистско-ленинскэ үзэл суртал гэрээшмэй усалтата ушар-нуудыг харуулан туужа, рома-нууд бэшэ ха юм даа. Энэ үзэл суртал хадаа хамгыг шэнэлэн ху-билгалса хүсэн, дэлхэйг гингүү-лэжэ толон мүн. Энэ үзэл суртал гүнзгээр шудалаггүй хадаа дэл-хэй дээрэ боложо байгаа орё үйлэ хэрэгүүдыг зүбөөр ойлгохын арга-гүй.

Агууеха Октябрийн резолюциин 50 жэлэй ойн байрай ойртохо бү-рин мүнөө буржуазна пропаганда энэ эхэ ойдо өөрнхөөрээ бэлдэжэ эхилээ. Нэн түрүүн эдэнэр үзэл сурталтайгаа мээс зэбсэг хурсада-хаа ороо. Коммунизмын үзэл сур-талыг — марксизм-ленинизмыг, социалис революциин теорие эдэ-нэр тон түрүүн буруушажа, совет гүрэнэй табин жэлэй түүхыг ха-загайруулжа эхилээ. Тийгээдээ буржуазна пропаганда марксизм-ленинизмын үзэл сурталыг сэхэ буруушагаад лэ байдаггүй, харин тэрэнээ саагуур, харатайгаар, гэр-нэн хүнэй толгойгоо эрхээр, партин нягтар идхамжалан аюулдад байһаниин элитэ. Коммунизмад эсэргүү хоро шарага элдэбэн аргаар тараадаг байна. Жэшээн, Америкийн информати дамжуулдаг албан аймагтар хүсэтэй зургаан. Тасхан хилын саагуур тодогдон-нир Америкийн 57 радиостанци нинтэ үүргэ дүүргэжэ байдагыг элитэ. Манай үзэл бодолыг элдэб-эсээр буруушан хусалдан олон-лынш шуулан соо ревизионизм, догматизм, реформизм болон бусад дуйн нэгдэн оролсоно. Үзэл бодолой талаар нинтэ хурса тэмсэ-лэй оршон байдалда коммунист бүхэн марксизм-ленинизмын үзэл суртал гүнзгээр шудалжа, эс-

эхэ хони үбэлжэлгэдэ оруулжа байна. Тийгээд эдэндэ толгой бүрин нэгэ центнер үбэ бэлд-хэжэ гэхэ гү, али хамта 717 центнер үбэ хураажа абахын түлөө тэмсэхэ гэгэсэ.

Энэниин ехэл зүб гэжэ бид-нэр ханашади. Тээд хонигшад даажа байһан сабиалан дээрэһэ хонин бүхэндэ центнер болохоор үбэ абажа шадаха байна гү? Энэ талынь бодохоо, манай от-ройн 30 гектар дээрэһэ жэлдэ 300 центнерһэ сааша үбэн аб-тадаггүй. Мүнөө жэлдэ баһал тэр-энээ абаа хаамнай боллоо. Тий-гээд үбэ бэлдэхэ ондоо арга бин. Ахалалца хонигшан нүхэр Цыдынов 700 гаран хонидоо үбэлжэлгэдэ оруулахдаа 500 центнер үбэ сабиалан дээрэһэ хураажа абаад, үшөө 200 цент-нерһэ доошо башы хада хүдөө, жалга худалаар сабшаха гэһэн байна. Манай бригадынхид баһал тингэхэ болоноди. Эрэхэ үбэл 530 хонид ондо оруулагдаха юм. Гурбан зуун центнер үбэ са-биалан дээрэ семоо хаа, үшөө 230 центнер үбэн ондо тээ-гүүр сабшаха хүсэлтэйди.

Уйрлэдэрини шэнэ технологи хэрэглэхэ, ажалай өмхидхэл хайжаруу-лжа гэжэ амжалтын эшэ үнтэһэн болоо. Манай деспротхохой модел энэниин өөрингөө дүй дүршэлөө ойлгожо аабһан байха.

Манай коллектив мо-до бэлдэхэ, шэрэхэ ха-дал жэлэйгээ тусэбые бүри юуниин эхээр дүүргэжэ, хоёрдох ха-дал жэлэй лаабарлар ажаллажа эхилээ хэн.

Абаһан социалис үлг-дэ мун лэ амжалтатгай-гаар дүүргэгдэнэ. Хахад жэлэй туршда тусэбөө галуур 124 мянган кубометр мод бэлдэхэ үнл-гатай аад, 145 мянган 800 кубометр модон хү-рөөдөгдөжэ шэрэгдэбэ.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ТҮРҮҮШҮҮД ШАЛГАРАА

Улаан-Үдэ городей Октябрьска оройной ажалшадтай дунда дэл-гэрһэн социалис мурьсөөнэй эр-дэн үдэр ерэхэ бүри улам аршам-тэй болохо байна. Энэниин ашаар манай жэлэй түсэй болоорһоо ар-дан хонгоор уриалшалан дүүргэ-гээд, 4,7 миллион түхэрнэй про-дукци түсэбөө галуур үйлдэб-элдэбэ.

Промышленна предприятияну-ийн хүдэлмэригшэд үйлдэбэрн-нээ арга боломжо элирүүлэн ха-ргалса асуудалда ехэ анхарал авдуулаа. Энэ асуудалда зорюу-лагдан 240 хамжаа зорюулаа хургуулинуудта бөөтүүлдэжэ, 100 мянган түхэрнэй арбалалта талгээ. Үнгрэнэн хахад жэлэй туршда ажалай бүтээсэ 5,5 про-центээр гэхэ гү, али нэгдэнэй энэ үеһэнгэй сагуулаха, 12,3 процентээр дээшлэн болоо.

Ой хүндэлэхэ ажалай бэлэг байхар тэмсэлэ байһан хүдэл-мэригшэд үйлдэбэрэ нарижуулан хайжаруулжа, ажалла оньхожо-руула олон асуудал шийхэлэнэ. Тэрэнэй энэ тэмсэлэн байн үрэ

дүн харуулаа. Бүхы дээрэ абажа хараа хаа, продукциин өөрнө үнэ сэн 706 мянган түхэрнөөр хям-даруулагдаа. Нигэжэ хардалда-гын түсэбөө галуур 489 мянган түхэрнэй алмалта хэгдэбэ.

Партийн райкомой бөрө болон райсоветэй гүйсэлком райной промышленностин предприятия, барил-гын организацн, транспортын, ху-далда наймданын хүдэлмэригшэ-лэй дунда дэлгэрһэн социалис мурьсөөнэй 2-дохн кварталд дун хаххан согсолон гаргаа. Машина бүтээлгын, заабаарин предприя-тийнуудай дундаа электро-зааба-арин заводой коллектив шал-гаржа, нэгдэхин хуури ээлбэ. Эдэ хоолой промышленностин предприятиянуудай дундаа 6-дахи хилээмэнэй завод түрүүлжэ гаргаа. Гэр барилгын комбин-дай, нарийн сабын фабрикын коллек-тивүүд түрүү зүгэдэ ябана.

А. МУРАШЕВ, партиин Улаан-Үдэ городей Октябрьска райкомой промышленностин талгыгэ дааша.

Совет засагай 50 жэлэй Ал-дарта ойн хүндэлдэ Улаан-Үдэн локомтив-вагон зааба-арилгын заводой аппарата цех-эй слесарь, коммунист В. С.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ БАЙН

Долоо нарын тусэбые болзоорһоо 20 хонгоор уридшалан дүүргэбди. Манай коллектив июль нарын түсэбөө галуур 10 гаран мянган кубометр мод Эхэ орондоо бэлдгээ.

Ажалай өмхидхэл хайжаруу-лһанай, модо бэлдэхэл шэнэ технологи хэрэглэһэнэй ашаар һайн үрэ дүн туйлагда-на гэхээр. Модыг отолож унагааха, ута заандан шэрэхэ, хүсэ эхэтэй тех-никээр аныха гэхэ мэтэ шэнэ арга хэрэглэгдэнэ. Нигэжэ хүдэлмэришанай ажалай бүтээсэ горитой-гоор дээшлээ. Мун бү-хэндэ хубаажа хараа

Колесник шударгы бэрхээр ажаллаа. Тийгээжэ ажалалыг-аа хажуугаар тэрэ олонитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хаба-

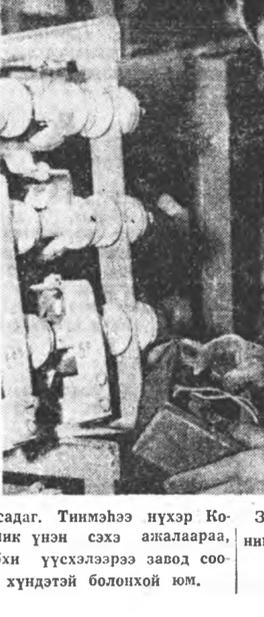
«Хонин бүридэ—центнер үбэн» гээд лэ бүхы хүсээг табиха байнаби.

Нигэжэ хөөрөөнэйгөө һүүл-дэ хайшан гээд үбэ хураагсажа үнгрэхэ тухайгаа хэлээмэй. Биднэр баһал звенэ боложо ажаллажа байнаби. Үблээ өөһөдөөл гэр хонгоор, үхиүүд-тээ хамтаржа байгаад хураажа абаһади. Сабшалантай Хайча-раангада байдаг. Мүнөө жэлдэ үблэмэй муухан, унаагдаха ар-гагүй сабиалан юм. Нүүдэл ро-роогүй байжа, ургасан гадаа гэжээ ха. Тиймэшы наан, бү-хы хүсөөрөөл үбэ эхээр бэл-дэжэ абахы оролдохо байхаби. Үблэндэ дүрбэн хонигшад ябалса-ха, биднэр гэр хонгоор, үшөө хонигшод Дарисуу Нидплова, Виктор Бадлуев гэгшэд байна. Туйлалсаха хүнүүд ондошы бин. Мүнөө сабшажа эхилээди. Һайн газарта мөрин косяк та-биад, булан тохойнуудыг гараар сабшажа абаһади.

Үблээ шанартайгаар соможо абахын тулада звенегээрөө бу-лта хоёр үдэр сабшад лэ, тэр-нээ хураажа абаһади. Тийгээд дахин һөөргөө сабшажа, хураа-жа эхилээди. Бөрөө орозогүй сагыг намбаашалжа байгаад, үб-лээ хайхан заандан һурилшы

Т. ЦЫБИКОВ, Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой ахалагы хонигшан.

В. ДОРЖИЕВА, хонигшан, Социалис Ажалай Герой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Колес-ник.

«Хонин бүридэ—центнер үбэн» гээд лэ бүхы хүсээг табиха байнаби.

Модо бэлдэхэлэй Гэр-шулун пункттын худал-мэришад абаһан уялгаа һайнаар дүүргэнэ. Тэд-нэр хахад жэлэй түсэбые 119,4 процент хүргэн-хэй.

М. В. Тетерин, В. П. Назаров, И. Н. Митылов гэгшэдэй даалаг бага комплексно бригаданууд түсэбөө галуур ехэ мо-до бэлдээ.

М. РУДАКОВ, Хэжэньгын аймагай Худайн деспротхохой директор.

М. В. Тетерин, В. П. Назаров, И. Н. Митылов гэгшэдэй даалаг бага комплексно бригаданууд түсэбөө галуур ехэ мо-до бэлдээ.

М. РУДАКОВ, Хэжэньгын аймагай Худайн деспротхохой директор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Колес-ник.

В. МУЛЛЕРАН фото.

ГОЛЫНЬ БАРЯД ХҮТЭЛБЭРИЛХЭДӨӨ...

«Тоогоороо бэшэ, шадбарыраа» гэсэн аралд аман үгэ энэ партийна организацида сэхэ хабаатай. Үнэхөөрөөшье, Улаан-Үдэн главунивермагтай партийна эхин организаци ехэ бэшэ: 19 хүнөө бүрдэе. Гэбэшье партийно-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулгатаа талараа нилээд дүй дүршэлтэй болонхой.

Энэ партийна организациин секретаря гурбадахы жэлэ Елена Ильинична Голубева хунгаданхай. Өөрөө палатогы секцие дагшаар хүдэлмэрилдэг юм. Үйлдэбэри дээр байдэг хун хада худалдаа наймаанай гурим ёһые, эрилтэе, дуу туу дунданууде байнаар мэдэжэ, партийна худалмэри бүтэе коллективийнгэ урда байһан зорилгонуудтай нягтаар холбон ябуулдаг.

Партийна суглаан—коммунистууде хүмүүжүүлгын бодотэ хургуули мүн. Партибээр ерхэ суглаанда бэлдэхэе эргэһэнэе эхилдэг. Зүбшэн хэлсэгдэхэ шухала асуудалууд тодорхойлогдожэ, бэртотэй зүблөөн дээрэ бүтэ талараа харгана. Асуудалуудтай уришала хэлсэгдэһэн, бэлдэгдэһэн дээрэ суглаан хонирхолтойгоор үгтэргэгдэжэ, үрэ дүн хайтай байдаг.

Энэ жэлэ партийна суглаан дээрэ үйлдэбэри хэбээтэй асуудалууднаа гадна, «Комсомольско организациин хүдэлмэри тухай», «Этикет наймаанай, нүхсэл тухай» гэхэ мэтэ асуудалууд хэлсэгдэе. Мүн коммунистууд өөрынгөө амхин уран хайһанай самодетельность тухай хооралдоо.

Наэмал партийна суглаан хирэ болоод лэ зарлагдадаг. Тэндэ секцинууде дагшад, наймаашад, товароведүүд болон бусад хүдэлмэри дагшад уригдана. Универмагтай материална харюусалгатай тухалдаадаг хүнүүдэй хабаадалгатайгаар Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй ойдо зориулагдан социальс уялгын дүррэлтэ тухай, наймаашад хундалдан абагшадтаа зүбөөр харилсалга тухай асуудалууд зүбшэн хэлсэгдэе.

Партибээр коммунистуудай даабари дүүргэлгээ ошо анхарал хандууна. Даабари дүүргэлгэ партингэ бүхэнэй харюусалгы бари

жэ, донгодогтоо абаа юм. Мүнө нүхэр захирагчтай.

Коммунистууд, комсомол болон партинябэшэ эдбэриктэ бэлдэхэ мажоритарно-ленинизмдэй дэһэн суртал шудалха хургуули хуралсажа, политическэ бэлдэхэ хатуужуулана. Партиняа гэгээрэ кружоктоо гадна, худалдаа наймаан институтта 8 хун, кооператив техникумта 7 хун зочлоочу рана, худалмэришэн залуушудын хургуулида 11 хун ий Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй хүндэлэлдэ коллектив дотор дэһэн социальс мурьсөөе парти организаци улам дэбжээн далаана. Универмагтай бүхы 17 өр абаһан уялгала дүүргэжэ агуураа, наймаалха шадбары, босоролоо улам дэбжээдүүлэе, эрхэ хандалгэе хайжаруулаа даар горитгойһон амжалта тухай Ошожо байгаа жэлэй тургуушын халта 1063 радиоприемник ба диоло, 627 телевизор, 145 км телефон, 23 пиннион худалдана. Мүн хубсахаа угаааг 1356 маш алдэ тухалэй 253 холодид, 103 электропылесос, бусад ий сэлнүүд наймаалагдаа.

Агууехэ Октябрийн социальс революциин 50 жэлэй ойдо зориудан КПСС-эй Центральна Комитэи Тезисууде хүдэлмэрилгэлэй ойлгуулха хэмжээ абуулга тив дотороо партиняа организаци эмхидхэжэ байна.

Д. КОЛМАКОВ
манай штатибэшэ работничий

ТУРУУШЫН СЕМИНАР

Хаяхан Хэжэнгийн аймагта ной Советүүдэй гүйсэлкомунууд рууулганарай, секретариатуудай бадалгатайгаар нэгэ удэрэй түшын семинар үнгэргэгдөө.

«Сельска, сомоний ажалтай депутатуудай Советэй түш дэбжээдүүлэхэ» гэхэн асуудал аймагтай гүйсэхэдэе комитетэй рууулгаша Г.Б. С. Сагнадэв амхэе. Мүн сугларгагчид «Сар» гэгдэн комсоминуудай эрхэ бэй тухай тухай Хэжэнгийн Советэй түрүүлгэшэ Д. С. Байвай элхлэхэ шагнаа.

Ажал хүдэлмэриг эсашааһан хайжаруулха гэхэн асуудал ханамжа дуралхалуудаа Советэй түрүүлгэшэн оруулаа.

Семинарай түгэсхэлдэ Агууехэ яриин революциин тогтоһон жэлэй ойн хүндэлэлэй социальс рьсөөндэ оролсоод, түрүүлжэ гадна сомоний Советүүдтэ үнэтэ шалт дамжуулгын Улаан туг барюулаа.

Нара, нара хахад болоод семинарууде үнгэргэжэ байха гэжэ сугларгагчид нэгэн дуугаар хэлэе.

Джамбульска областин Макенскэ районий «Казакстан» гэгдэн колхоз олоо дохдойнгоо гурба нэгэ хубине хонин ажалнаа орудаг юм. 67 мянган толгойһоо ириддэг хонин хүрэгын бүлтэ нарин ноототой. Мүнөө жэлдэ гэгдэн хонин бүриһөө 4 килограмм үдүүтэй ноон хайшалагдаа. Иһөө колхозой хонин хүрэгүүд түш кир Гиринэй халалг гэгдэн бэлшэринүүдтэ гаргагданхай. Эдэ нэмэгдэй үбөө ноототой, уна и бэгтэй байдаг. Зураг дээрэ: Бураснай адуудлаг хонин хүрэг най бэлшээриде гараад ябана.

А.ПН-эй фото.

Житомирско областин Барановска райондо тусхай пенсионер, «Аврора» гэжэ ульгар домогто оронон крейсерай матрос байһан Григорий Егорович Вислабово ажаһуудаг юм. Камьяно-Бродско шаажан амбартануудай заводдо Григорий Егорович 26 жэлэй турша соо худалдоо, Урданай аврорөвөцөй дурдалгы заводой хүдэлмэришэд нэгэтэ бэшэ шагнаһан байха юм. Зураг дээрэ: «Аврора» крейсерай урданай матрос, тусхай пенсионер Григорий Егорович Вислабово Барановска районий Камьяно-Бродско шаажан амбартануудай заводой залуу хүдэлмэришэдэй дунда бууна. Зүүн гарһаа: Н. Полицук, М. Доманевич, Г. Вислабово, А. Голуб, В. Бондаренко, Ф. Поплавская, Н. Кузьминская. ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛША ХҮНИЕ ХАЛУУН АНХАРАЛААР ХҮРЭЭЛХЭ

Профсоюзай хүдэлмэри

«Бүхы юмэн хүнэй аша туһада, хүнэй байн жаргалтай хууһан туһада»,— гэжэ КПСС-эй Програма дотор соносхондой. Энэ гүн удхатай заабари манай орондо бодото дээрэ бэлдүүлэгдэжэ байһанын элтиэ. Ажалшадтай байра байдал, ажаһуудал улам хайжарна, үйлдэбэри дээрэ ажалай эрхэ байдал саг үргэлжэ гуримшуулагдана, болбосон тухэлтэй хото, тосхонуд баригдана, соёл болон хүдэлмэри эмхи зургаанууд олон болоно.

Хүн зоной элүүр энхэ ба ута наһетай байһын туһада шэглүүлэгдэһэн социаль-экономическэ болон медицинн талээр абганан олон хэмжээ ажуулганууд хадаа профессиональна союзуудай үдэр бүрин анхарал хандуулжа байдаг эгээл шухала хэрэг мүн. Эндэ гүрэнэй социальс страховани, ажалшадтай амаралтын, элүүржэлгын асуудалууд гол хуури эээлнэ.

КПСС-эй XXIII съездын шийдхэринүүдэ дэмжэһэн ВЦПС-ой XI пленум ажалшадтай энхэ элүүр хэмжээг сахилгы улам хайжаруулхын, социальс страхованин мүнхэ зөөринэ зүбөөр хэрэглэхын профсоюзай эмхинууде уялгалданхай.

1967 ондо гүрэнэй социальс страхованин бюджет бүхэдөө орондойнай 12,5 миллиард түхээр, тинхэдэ манай республикада 18,4 миллион түхээр байхаар баталагдаа юм. Энэһинээ пенсия түлэгдэ 2,3 миллион түхээр, санаторно-курортно эмнэлгэдэ 1,55 миллион, эмнэлгын эдэе хоолдо 0,5 миллион түхээр гаргаһагданда. Саг зуураар ажал хэжэ шадхана болһон хүдэлмэришэд болон алба хаагшад тэдхэмжэ түлэгдэ 10,7 миллион түхээр мүнхэн хараалагдаа.

Хүдэлмэришэд, алба хаагшадтай үбшэлэн ба үсэлдэ ороһоной шалтагаанаар тон эхэ мүнхэн гаргаһагдана гэжэе. Тинхэбэшэ хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдале, медицинн талээр хангамын саг үргэлжэ хайжаруулха гэжэе профсоюзай эмхинуудэй, элүүр хэмжээг сахилгын эрхэ зургаануудай болон анхын хүтэлбэрилгэлэй бэлдүүлжэ шухала зорилго болоно. Имангал энэһинэй ашаар үбшэлжэ ушары эрхэ үсөөрүүлжэ, энэһинээ алмагданан мүнхэ элүүржэлгын гэр байра, пионерэй лагернууде, курорт, санаторнууде шэнэздэн барилгада зориулха арга олохо хэрэгтэй болоно бшуу.

Медицинн эмхи зургаануудай, предриятинуудай хүтэлбэрилгэлэдтэй хамта республикн ФЭМК улад зоние медицинн талээр хангалгы хайжаруулжэ, үбшэлжэ ушары үсөөрүүлжэ тушаа холын

хараата түсбүүдэе тодорхойлон баталданхай.

Хотонуудай болон аймагуудай медицинн олонхи эмхинууд хүн зоние хангаха хүдэлмэришэд нилээдгүй хайжаруулаа, хүнэй энхэ элүүр хэмжээг сахилга талээр медицинн хүдэлмэрилгэлэдэй харюусалгы дэбжээдүүлжэ шадха. 1961 ондо республикадамай эмнэлгын зургаанһаа врачнуудай хангадаг цехэй 10 частогүүд байһан аад, харин 1967 ондо предриятинууд дээрэ Фельдшерскэ 49 пункт тоологдоно. Мүн Улаан-Үдэн хэдэ хэдэн предриятинуудта медициначууды эдэе бэлдэхэ түсбэ табигдажа байһан.

Эмнэлгэдэ тааруулагданан эдэе хоолоор үбшэн хүнүүдэ хангалга элүүржэлгын хүдэлмэри ябуулгата ошо хуури эээлнэ. Энэһинэй гарһаны социальс страхованин оргонууд бөөдэ даажэ абанхай. Тинхэбэшье энэһиндэ номологдон мүнхэн хүсэд ашагдангагүй. Гүрэнэй худалдаа наймаанай болон потребкооперациин хүдэлмэрилгэлэдтэй профсоюзай обком (туруу-дэгшэбэ нүхэр Пилипенко) энэ мүнхэнэй оройдоо 50—70 процентэе гаргашалаа. Худалдаа наймаанай болон нийтин эдэе хоолой хүдэлмэрилгэлэд бусадһаа эхэ арга болмыкотой байбаша, бөө махабд хайжаруулгата хабаатай эдэе хоол эмхидхэжэ шаддаггүйн гэмшэлтэй.

1967 ондо гүрэнэй социальс страхованин бюджет бүхэдөө орондойнай 12,5 миллиард түхээр, тинхэдэ манай республикада 18,4 миллион түхээр байхаар баталагдаа юм. Энэһинээ пенсия түлэгдэ 2,3 миллион түхээр, санаторно-курортно эмнэлгэдэ 1,55 миллион, эмнэлгын эдэе хоолдо 0,5 миллион түхээр гаргаһагданда. Саг зуураар ажал хэжэ шадхана болһон хүдэлмэришэд болон алба хаагшад тэдхэмжэ түлэгдэ 10,7 миллион түхээр мүнхэн хараалагдаа.

Профсоюзудай областной олонхи комитетүүд, тэрэ тоодо ажалшадтай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг предриятинуудай хүдэлмэрилгэлэдтэй профсоюзай обком (туруу-дэгшэбэ нүхэр Прозоров), ЛВРЗ-гэй, авиационно заводой профкомунууд хүнүүдэй ажаллахдаа таарамжатай эхонд эрхэ байдал бии болгохо талээр эхонд хүдэлмэри ябуулжа, хүнүүдэй энхэ элүүр энхэ байдале хангаха хэрэгтэ нилээдгүй амжалта туйлаа. Үйлдэбэрини шууаа шэмэе бага болгохо, хүнүүдэй худалдэ газарта харуул гэрэлтэй, ариг сээр байлхаа, оньһото түхэрэлгүнүүдэ шэрлэхэ, һэрюун сээр агаар оруулдаг шэнэ оньһото түхэрэлгэ тодохо тушаа хэмжэн абтана. Мүн эхонд үдэй комитетууд түхэрэгдэнэ.

Жэл бүри республика доторнай ажалша хүнүүдэй үбшэлжэ ушар үсөөрнэ, саг зуураар ажал хэжэ шадхагүй болоһоной шалтагаанаар хүдэлмэрини сагыг гэхэе ябадал улам бага болоно. Гэхэтэй хамта юрэнхэ дээрнэ тооложо үгэхэдэ, энэ талээр хангалтатай гэгдэн аргагүй байна.

Төд хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилгэлэд болон алба хаагшад бэын энхэ элүүр тушаа олонхи ФЭМК болон предриятинуудай хүтэлбэрилгэлэд анхаралаа ёһооор хандуулнагүй, худалдэнь таарамжатай эрхэ байдал олгоногүй. Илангаа барилгын, эдэе хоолой болон ой модоний промышленностин предриятинуудта, гүрэнэй худалдаа наймаанай, потребкооперациин эмхинуудтэ, ноһоо угаадаг фабрикада нимэ баримтанууд үзэгдэнэ.

Республикадамай амаралтын шэнэ гэр байранууд баригдана. «Гоянчиск» курортдо 500 хүнэй хуури нэмэгдэхын. Улаан-Үдэ шадар ошондог Дээдэ-Онгостойдо 540 хууритай, бүрин түхэрэлгээр хангагдан элүүржэлгын пионерлагер баригдажа эхилэхэн. 1966

Мүнөө байһан эмнэлгын газарнууд булга үбшэлтэдэй эрилтэ бүрин хангаха шадхагүй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гэхэ зуура эмнэлгын ба амаралтын шэнэ газарнууде эмхидхэхэ, хуушаниен үргэдхэхэ ажал бүтээсэтэй түргөөр ябуулагдангагүй. Жэһэнэе, Котельска нуурай эрхэдэ амаралтын гэр бариха байһан Бурядай барилгын управлени даабариа дүүргэнгүй, үгтэһэн мүнхэ зөөрини 65—70 процентэе ашаглана. Хэрбэе барилгашад саашадаа энэ лизаараа хүдэлжэ наа, амаралтын гэрэе үсөөрхэдэн жэлдэһе ашагдалага үгэ

Төд хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилгэлэд болон алба хаагшад бэын энхэ элүүр тушаа олонхи ФЭМК болон предриятинуудай хүтэлбэрилгэлэд анхаралаа ёһооор хандуулнагүй, худалдэнь таарамжатай эрхэ байдал олгоногүй. Илангаа барилгын, эдэе хоолой болон ой модоний промышленностин предриятинуудта, гүрэнэй худалдаа наймаанай, потребкооперациин эмхинуудтэ, ноһоо угаадаг фабрикада нимэ баримтанууд үзэгдэнэ.

Мүнөө байһан эмнэлгын газарнууд булга үбшэлтэдэй эрилтэ бүрин хангаха шадхагүй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гэхэ зуура эмнэлгын ба амаралтын шэнэ газарнууде эмхидхэхэ, хуушаниен үргэдхэхэ ажал бүтээсэтэй түргөөр ябуулагдангагүй. Жэһэнэе, Котельска нуурай эрхэдэ амаралтын гэр бариха байһан Бурядай барилгын управлени даабариа дүүргэнгүй, үгтэһэн мүнхэ зөөрини 65—70 процентэе ашаглана. Хэрбэе барилгашад саашадаа энэ лизаараа хүдэлжэ наа, амаралтын гэрэе үсөөрхэдэн жэлдэһе ашагдалага үгэ

ШУДАРГЫ БЭРХЭ

Владимир Патархеев Ахын аймагтай Лениний нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг юм. Энэ хүнэй мүнөө арбан табатахы жэлэ нийтин мал харуулажа байһай. Хүн үнэ даан сар—шо нөгэ ажалла лобхадда дуршал шадбарытай болодог. Владимир Патархеев тинхэл хүнүүдэй нэгэн юм. Малшан ажалла жэл бүри амжалта туйлагда дээрлэе ниягаһагдана хүн зоний малчаал хүндэ хүрэгдэнэ.

Хүхэр Патархеев мүнөө зуу колхозойнгоо 186 хашараг, бурууныуде Хойто-Ахын холын бэлшээридэ туужа гараад, үблэг тушаа үдхэн тунга ногоондо болшожэ байһай. Тэрэнэй даажэ абаһан мал зүнай бэлшээриде гараанаар таргалжа захална. Хараад, бодод үзэхэдэ, малшан харуулажа байһан хашараг, бэрүү бүхэнингөө шэнгүүр сүүлдэхэ нэгэ килограммаар нэмэжэ Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй ойдо зориулжа абаһан уялгана ниротэй түрэтэйгөөр бэлдүүлхэн. Теэд малшан хайһан гэгжэ ажаллахадда амжалта туйлаһа?

Малше түхэрэн сүүлтэ сөө манаша тон шухала. Үдэрэй халуунда һүүдэрэй газарта гү, али үнаний эрхэдэ асаржа, малаа амаруулха хэрэгтэй. Дурэн соого болшын мал зүнай ногоон дээр таргалашныгөө латаа даа,— гэжэ Владимир Патархеев хооронэ.

Колхозой түрүү малшан хашаг КПСС-эй ЦК-тай Тезисуудтэй танилсажа, Эхэ оройнойго асарие эхэ амжалтануудаар омогорхон, урмашан, бүри хайнаар ажаллахаар зоригхонхой.

П. ЖУЖАЕВ.

ХЭДЭН ЗУУН жэлүүдэй туршадда хүхын ханхинаха дуудлаагүй үдхэн шэрэнги соогур гэдирон гүйһэн наринхан зүргэ харгы барагдажа, ой соо гарал ороходол гөбө. Уданшынгүй биде бишын хонөгүү, үшөө хүсэд бөлжэжэгүй тэрэнгинуудээр хүрээлэгдэнхэй Ушэн-Убэрэй үзүүртэ гаража ербөбди. Алар хою харгалдажа байга шынхан гэрһээ бүдэхэ хүхэ улаан үдэ мэдэг һабана.

Унажа абаһан морцидны түрөжа, ябадалаа хүнтэдхөө: утаанай үнөр абаа хэбэртэй. Гайхалаа бара! Мүнөө моридемай тойрон дүүжэ байһан һонө, батанган хайшаа ортоо гэгшэб? Угы даа, харьдагта һонө батанган хайша хорхой шумуульце тасдөбгөй бшуу.

Уданшынгүй бүдүүн хара нэхой мание амдан ерөжэ, моридемай хойр хажуугаар гүйн, эзэн-

дэ абаа үгэжэ, һаб-һоб хүсана. — Хүржэ ерөбди. Малша Малансаянмай отог бууса энэл даа,— гэжэ, хамта абаһан нүхэрин намда ойлуулна. Герэй үүдэн абаһатайгаар нөгөжэжэ, гэр соһоо һуруулагда үшөө ороогүй, бага наһанай үлжүүд һубарилдан гаранад.

— Жытнай бии гү?

— Угы. Зүүн-Хаянда маада туужа гараа,— гэгдэ, ботонихон махалин хургаараа нөгшье мөдөгө Угы Малаан Убэр тэһе хүбүүн лааба.

Тэрэ зүг уруу шэртен харахаданай алган дээрэ таралһан оройһон мэтэ, ягаа улахан хашара, гунжад таран бөлшөжэ байба. Тэдлөнэй дээдэ талада сагаан һаарал мөрөө тэмэжа бөлшөгөөд, өөрөө хада өөдэ булалданан малаа хүмнжа абаһан эхэнэр харгадаба. Балсан маша доошонь болгоод, манай хажууда хүржэ ерөб:

— Сайн, айлаш!

— Сайн, Балсан! Хажуудантай ошоод, бусаха гэгшэ гү гэжэ байгадн, — гэжэ нүхэрин мөндөшлөб. Энэ тэрэ һонн андалданайн-гүй Малаан Убэр тэһе хүбүүн лааба.

— Балсан, колхозой правлени шамайе үнэ удаан мал ажал дээрэ ябана, үнгэргэжэ жэл хайнаар

на организаци холын малшадта таару эхонд байра түхээрэнэй. Өһөдөөһе һанаага зөбхө күмэнинь үгы. «Ансал ажаллаха хэрэгтэй» гэгд мал адуулагшад хэлэхэ. Теэд тэдэнэй күльтурна эрилтэ хангаха талы хархалдаа, зарим дутуу лизаанууд бии гэрлэй. Малшад холын эбулалданга гарнаар хойр бара болон байха. Тээндэ кино харуулагдангагүй, артистуудыһе ошоо һаан һайн байгаа. Аймгүсэдкомой күльтурин табарта малшадтай эрилтэ хангаха арга бии. Нүүдэл кино, агитколлективий бригада хүлэдэг. Тэдэн холын малшадтай эрилтэ хангахар асууулагдэхэ байгаа. Наяар хэмжэв абтаха бөө гэжэ хайлаа.

С. ПАВЛОВ.

уһалагдана. Мал адуулагшадтай нигэжэ ажаллахадан аша үрлэ-тэйше байна. Бэлшээридэ гагтагданан сарһаа хойшо хоёр һарин туршда хашарагүүдэ түс түсгаша 50—60 килограммаар нэмэе. Томонуудын 250—260 килограммтай болгодогхой. Намарай һэрюу оротор нүхэр Коваленкин даадаг гүүртинхид хашара бүхэнөө 3 центнертэй болгожэ, гүрэндэ худалдахаар хараална.

Өөрцөг, Хужарай толгой, Тагтаар гэжэ газарта Зэдын Өбөрэй совхозой мал байрладаг. Эндэхид мүн лэ хайнаар ажаллажа байһа. Совхозойн дирекци, парти-

БУРТАГ НОГООНДО ДАРАГДАШОО

Бархата-Толгой полевои стан-
наа урталхалаа харгын захар-
таараан дээр шара сэсэг үр-
үмэднэн хоёрно оидо юумэн обоб-
родоногүй. Энэ амар үргэмэл
таригдан байгаа, али буца
уушанан поли гу, али паар хаха-
лагдан аад, ингэшоо гү? Мэда-
хы аргагүй.

Нэгэдхи тракторно-тарьян
ажалай бригадын бригадир гүхэр
Д. Раднаева энээн тушаа бур-
лада, «кукуруза таригданан юм»
гээд уруу дуруу харюусаха. Ун-
гээр андхи 157 гектар дээр ку-
куруза таригдаа хөн. Учиртоо
гүсэй хүндэ даалгадаггүй бай-

хан. Тиймөөн үрэнэнийн гүйх-
нөөр, хайша хэрэгээр хаягдашоо.
Тарилгын хүүдээр борнойхондо
гүйхөөнөр буулагданан үрэнэ-
нийн газар дээрэ гарашоо бэлэй.
Колхозой главна агроном нүхэр
Оширов, бригадир нүхэр Раднаев
гэгшэд силосей энэ үнэтэ урга-
малай тарилгын койношоо хиналта
тайаагүй байшоо.

Ургамалай гарахын урда тээ
орой нэгэ удаа 131 гектарын
борнойлоо. Тэрэнэй хүүдээр
июлийн 16 хүртээр ямаршье эл-
дүүрилтэ хээгүй. Шэнгэхэнээр,
эндэ тэндэ ургахан кукурузын

ялха эшэнүүдэе буртаг ногоон
даражархэ.

Эхээр хожомшоо, зурууд хоор-
ондоо газарын элдүүрилхэдэ
минеральна үгэгжүүлтэ тараага-
гүй. Тиймэ үгэгжүүлтэ колхоз-
донь ялаха бин.

Бүхидөө энэ колхоз 526 гектар
кукуруза таригдан аад, тэрэнэй-
гэс хахад хубинь хоёрдохөө бор-
нойлоогүй орхёо. Тингээд баһал
зурууд хоорондохи элдүүрилгын
саг соонь хээгүй.

Колхозой огордот ошобол, бу-
ришье урмаа хухархат. Энэ бу-
хидөө 18 гектарга үгээрэ тариг-
данан юм. Тарилганшье угаа

эхээр оройтожо, аяар июнийн 17
багаар дүүрэн хөн. Теэд урбээр
тарижархэб, ургамалайгаа кой-
ношоо хайнаар харуулаха ша-
даагүй. 5 гектар үгээрэнэ үрнэ-
дэнэ ногоондо дарагдажа, өөдэтэй
ургаса абтахалаа болёо. Тэрэнэй 3
гектарын орой хоороо тоной.

«Улаан Оронго» колхозой үг-
тэлбэрлэгшэд эдэ бүгэдэе хара-
жа, мэдэж байгаад, саг соонь
хэмжээ абаагүй нууниинь гэм-
шэтэй. Харин арадай хинатша-
дай эрилтэ тайжа эхилхэдэ, ба-
га зэргэ юумэ хэжэ захалаа.

Ц. НИКОЛАЕВ.

ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭ ЗААЛГЫЕ МҮНӨӨНЭЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРИУСАМААР ҮАЙЖАРУУЛХА

Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерство, Д. Банзарвай нэр-
мжэтэ багшанарай институт багшанарай мэргэжл дээш-
лүүлхэ институттай хамта буряад хургуулинуудта хуралсал-ху-
мүүжүүлгын хүдэлмэриэе мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар ҮАЙЖАРУУЛХА
асуудалаар өөдөнгөөр багшанарай зүблөө байша оной августын
19-дэ үнгэргэхэнэ.

Энэ суглаае угуулан, нүхэр
хургуулида буряад хэл ба
асуудалаар өөдөнгөөр багшанарай
гэгжэ уншагшадтаа найданбди.

Министерство, Д. Банзарвай нэр-
мжэтэ багшанарай институт багшанарай мэргэжл дээш-
лүүлхэ институттай хамта буряад хургуулинуудта хуралсал-ху-
мүүжүүлгын хүдэлмэриэе мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар ҮАЙЖАРУУЛХА
асуудалаар өөдөнгөөр багшанарай зүблөө байша оной августын
19-дэ үнгэргэхэнэ.

Энэ суглаае угуулан, нүхэр
хургуулида буряад хэл ба
асуудалаар өөдөнгөөр багшанарай
гэгжэ уншагшадтаа найданбди.

Энэ амар шалтагаантай? Нэгдэ-
хээр, багшанар грамматикын хүшэр
хүндэ дүрмүүдэе хураллада хай-
наар, бата бэхээр ойгуулаагүй,
тихихэдэ тэдэ дүрмүүдэе бэхжүү-
хын тула элдэб явзын урлагийн
гү, али творческо хүдэлмэриүүдэе
түн үсөөн бэшүүлэнэ. Хоёрдохор,
үхүүбүүдэй ухаан болодоо хүдэлгэхэ
хүдэлмэриүүдэе олоор дүүргүү-
хын өрөөндо мөн дээрэ байхан бэлэн
ушаргаануу буудуулжа бэшүүлгээр
хизарлана ха юм. Гурбадааар, үхи-
бүүдэй аман хэлэлтэ хүгжүүлгээ
анхаралаа багаар табила, шгар
тинимөөн тэдэнэй хүгжэлтэ, илангана
аман хэлэлтэе мохоогон байлаг
гээшэ. Гол шалтагаанийн гэгжэ
нимэ: зарим багшанар хэсхэдээр
эно гэгжээр бэлдэг, тинимөөн
ургуудын үр дүн муугайгаар үн-
гэрнэ, үхибүүдэе хонирхуулаагүй.

Буряад хэл ба литература бур-
гуулида үзэбнэй хэрэг бин юм гү
гэгжэ ама аздааг хүнүүд үхүүдэй
үгээ энэ гэнэе ушардаг байна.
Нимэ банатаанай дунда багша хүн
ушарха халалтааршье, дураа гу-
тамаршье ха юм. Жэшэе, Барга-
данай аймагай Улаан, Аргадын,
Дэрэнэй дунда хургуулинуудай 9
—10 классуудта түрэлхи литерату-
ра үзэлгэ болуулагданан байгаа.
Тус хургуулинуудай директорууд:
Е. Т. Цыденов, В. Б. Хаштеев,
А. А. Данзаров гэгшэд буряад лите-
ратура заалгы болуулахыг на-
намжаллан байгаа. Гэгээрэлэй ми-
нистерство эдэ зоргондоо өрөөн
ректоруудыг хатуу шангаар зө-
мөлөө, гүрэнэй тусаб программа
хоёртэ гүсээд бөлүүдхөөнэ дур-
дхан юм. Дээрэ дурдагданан ба
бэшье хургуулины хүтэлбэрлэгшэд
түрэлхи хэлэнэй багшанарай хүдэл-
мэриэе шалгартаггүй, тэдэнэртэ ямар-
шье түгаламжа үзүүлгэгүй байха-
нийн элирүүлгээд хөн.

Хүүүдэй үгээ хургуулида түрэлхи
хэлэ, литература заалгы эрилтэ
хургуулины талаар бага бэшэ хүдэл-
мэриэе абуулагдана. Багшда методи-
ческа түгаламжа хүргэхэ эрилтээр
1—8-дахн классуудта хүргэхэдэ
диктантууд болоо найрдуунуудай
дүрбэнүүдэ шэнээр хэлбэлгээ.
Түрэлхи хэлэнэй багшанарай үннөө
хүдэлхэн, тэдэнэртэ үзэр бүрэн хэр-
гэлтэй болоо Ч. Ж. Цыденовай
«Буряад хэлэ заалгын методико»
хэлбэлгээд, хургуули бүхэндэ эль-
гэгжэнхэй. Түрэлхи литературиэе
хэсхэлүүдүүе үр дүн байтай, ажа-
байдалтай нягта холбоотой болгоо
хэрэгтэ элдэб янзын зураглан ху-
руулын түгаламжанууд угаа эхэ
уха манартай бшуу. Энэ эрилтэе
бөлүүдхэй эрилтээр Гэгээрэлэй ми-
нистерство, багшанарай мэргэжл
дээшлүүлхэ институт Буряадай
уран зохиолшой сөмэтэй хамта
хэлэн түгаламжануудыг хэлтэн гар-
гаа.

Шулэг, дуу, басни, үлгэр,
онтохо болон прозаическа зоолг-
нуудыг уран гоёр, хүнэй зурха
сэххэл хүдэлгэмээр хуралшата үн-
шуулжа, хэлүүлжэ хургаха гэгшэ
багша бүхэнэй хэрэг уялга. Тиймэ-
нэ 1-дахн класснаа 10-дахн класс
хүртээр хэрэгтэ фонохрестомат
1968 ондо бэлэн болгодогхоор ху-
раалагдана. Гэгшэе түрэлхи
хэлэ болон литература заалгы
эрилтэ шууд хайжаруулын тула
дутуу дундаа усагдажа, түрэт
өвгөр оройногтой суута табиг жэлэй
хайндэе арадай гэгээрэлэй хүдэл-
мэриэлгэхэ нэрэртэ түрэтгөөр ут-
хайн бата найдамтай.

Д. ОШОРОВ,
республикн Гэгээрэлэй
министерствын инспектор.

ИИМЭ БАЙДАЛЫЕ ТЭСЭХ ЭЭР ААЛ?

Назым үргэн талатай, уна гол-
ойтой, нэгэ үгөөр ойгуулахда,
саллин баян хэсгээр дэлгэсхөн
орта Хожоний аймагай «Перво-
май» совхоз оршоно. Энэ жэлдэ
шэ тура бороо элбэг, үбнэ но-
вой тараша байна. Үндэр баян үр-
гэран хуралдахаар хүлээгээ.
Малшад мал адуунаа зун,
арай хайхан хахдаа тобир гарган
эжэе абхые шармайн оролодо.
Шажанайга оролдогто хэсхэлүү
дунда хүтэлбэрлэгшэд хэр ойло-
до амар түгаламжа, тэдхэмжэ
дүгээ юм ааб гэжэ энэ хаража
дэ хүсэл түргэдэнэ.

Хэлэһэн баринайнайга түлөө үшөө
убэлжөө заргаша болохош. Тиймэд
байнал даа.—Бага абяагүй хүүд гээд:
— Али танай хэлээ һаа дуулаха
ха гү.— гэжэ ханаа алдан үгэлбэ.
Энэһэнэ уламжалан, бодото ушар
шалтагаанийн ушалан хараад
үсэхэдэ, одоо хэнишье эбэсхөгүй
байдал гаража эрбэ.

Зун хадан үшөө хүн тэсэжэ бай-
на. Убэл хэрбээ онгирхой хүйтэн
байрада байха болобол яалтай? Уба-
лайтай байра амар байгаа?— гэһэн
асуудад өөрөө гараа.

— Сагаан хушуунда үбэлжэдэг-
бди. Би юрэдөө түрүүшнгээ жэл
үбэлжөө гэшье албааб. Барилганан
шэнэ гэр бин юм. Гэгшэе тэрэ гэр-
най ухаангүй хүйтэн, «шалхин
нахын зандаа оржог байдаг» гэшье
һаа, балай худал болодохогой даа.
Түлээн байнал гэжэ түлэдэг хадаа
ондо орошоон боло зон аабзабди
даа. Тэршье тэрэ гэлэй, хайхан гэр-
хүү, хун аргатай хадаа нэгэ арцын
олоод ондо оршоно. Харин хонидой-
мнай дал абхын танангүй шинитэй.

лаал:—Добын гүүртэдэ мүнөө юмшье
хэжэ шадлахагүй байнаби. Ремонт
хэжэ хуниэ олоһоннай тэрэннайш
юмэ бүтээхэгүй. Шойдокова ороо-
шье тэрэхэниэ зандаа, нэлбээд
орхихоо даһан хамган бэ даа,— гэжэ
бага дураа гутангаар дуугарба.

Харанхы хара үгэлөөнөө эхилхэд,
үдэнэй орой болотор хонёо харюу-
лаад, хүнидоо үшөө эрьежэ хондог
эхэнэр тухай илгэжэ хэлэхэдэнэ гай-
халтай байгаа хөн. Стелдо дундэг
бууһан шамбай бөгөтэй эрэ хүн, тэсэ-
жэ ядаал ха, отделение эрхилэгшын
нюдэ руу сэхэ хараад:

— Ганса Шойдоковагайш отарад
тинимэ бэшэ. Манайшье отарын гэр
бороогой ороходо дуулааһадаг. Цент-
рэй арбаад модон зайд байхан би-
дэндэ ханаагаа зобхо зон олгошо-
гой даа. Раднош үгыбин, газетэ, жур-
нальш хүрэгжэ ошодоггүй. Лекци-
алихэд тухарез жэл соонь болдог-
гүй. Тайгада ябанан баабгайтай али
байдалда байхан зон болоно гү-
бди.— гэжэ шангахаанаар хэлээ.

— Болмэ даа, Митын, ши мото-
циклитэй хүн аад, юу хэлээ гэжэ
хэлэһэн даа. Газетэ, журналнуудыг
гүйлгэжэ эрээд, абаад ошодоһон
хүн болошо юм.— гэжэ совхозой
рабочкомтой түрүүлгэжэ Виленовой
хөөрөлөөндэ оролсоод, хангаргүйш-
гөөр хэлэжэ байхан буршье гайхал-
тай хөн.

Бастөөв Митын гэр бүлөөрөө холын
отарада байдаг. 467 эхэ хони даа-
жа абаад, харуунажа байлаг. Хонидой-
гойно хайшаалага дүүргээд, гугаа-
гынь хэжэ байнхай. Энэ нүхэрэй
оруулан голмодые муртэй «Тэжэе
үгэхэгүй совхозой нима удирлагша-
дай хониншон Шойдоковада хайша
хэрэгээр хандананайн балай гай-
халгүй болоо.

Малшад дээгүүр автолавкэ тон
үсөөн ябадаг байба. Зунай сагтэ
нэгэ-хоёр дахин үзэгдөөд лэ үгы боло-
шоо гэжэ хонидог тон зүб голмол
оруулаа.

Автолавка эрэхэдэнь, муртай
юмэ асаржа үгэдэггүй. Малшадта
харгтай дуулан хубалан орто үгтэдэг,
саана нугтаад, рүшөөб яаралтайгаар
бөшнө.

Дээрэ дурсагданан асуудалуудыг
табихада, тэрэ удаарангүй харюу
үгтэб.

— Сагаан хушуунай отарада нэв-
рөөшье тинимэ байдал үзэгдэнэ. Да-
лынь муу, мүнөө жэлнээ оролодо бо-
шэ аалди даа. Малшадтай байлагтэ тэрэ
гэр шөнө юм, сониншэй балай байна
бэшэ, ходо мүлхэтэдэг,— гэжэ бата-

Арба гаран жэлэй туршада коммунист Юрий Владимирович Полюнов энкаваторай машинистаар аналжаа байнхай. Барилгын оньхооруулгын управлендэ нүхэр Полюнов түүрү хүнүүдэй нэгэн, ажаллай баян дүй дүршлэтэй болон машинист гэжэ тоолодог. Ажаллаа үндэр амжалтануудыг уялжаа, тэрэ «РСФСР-эй социалист мурсысөөнэй отличник» гэдэнэ значагээр шагнагдайнай. Зүрэг дээрэ: Юрий Владимирович Полюнов фото.

Хэлэһэн гурбадахн отделение гээр
айлай олоо отара бин. Тэдэнэр
шэ гэдөө, хада майладаа дүтэ, шэ-
рэй өгөһоний умбаа соо нууржжа-
а. Тиймэһэн хони хургалын тар-
хайншье гайхалгүй. Добын
дунда хондоо гурба-дүрбэн модоний
орта оршоод. Энэ гурбан отара
дунда Тэрэнэй орбогор зааханын
нимэ алайб. Харин гайхалтай юм
шье юуб гэжээ. Халтал бороогой
дунда, эжэ эхигүй дуулажа, хүн
байша нуушагүй болоходог. Энэ
шангаанаа боложо, гурбан хони-
рэй хөршын хотондоо эрэгжэ кон-

ондоо гэр байртай һаа, гурба-
ншье байрагагүй гэжэ булаада-
а болоо байгаа. Теэд үгэл юм, дур-
дхан дунда Дуулааһаа һаа, гур-
бан талатай гэр болгоһон юмэной
гэжэ хада байгдана бээ.

Дээрэ гэр эртэ тус отарын хони-
н Шойдокова Цэрэн-Хандатай уул-
са хөөрөлдөбди. Бата бөгөтэй
дээрэ үшэн юмшье үдүү гарган-
гүй, байхан соонь хэлэхэдэнэ эгээр-
гүй. Хөөрхынье шагнаад бай-
ша, олоо юмэ үзэһэн, аһала тэсэ-
нэ эстэй хүн байнданан хэжэ
дүүргүй. Тэрэ гурбан үхибүүдэй,
шэ табихан класса ороо, дунднэй
хэлэ хургуулида орохо.

Цэрэн-Ханда Шойдоковагай дур-
тай хониншон байнданан хэнишье
шэ хэлэгүй.

— Иимэ гэр соо байнабди гэжэ
хонидоо нөбдө хэлэгүй зон
— гэжэ асуухада, тэрэ ингэжэ
— «Хамжалалтагүй даа, хэдэ
шэ элдэжэ ядаад болдогшобди.

Сүхын арһанай заводой кол-
лектив табан жэлэй хоёрдохн
жэлдэ нулаар хүдэлжэ гарһан
юм. Мүнөө жэл тус коллектив
недондо гарһан алдууаа дэ-
бтахагүй түлөө оролдожэ бай-
нхай. Энэ жэлэй хоёрдохн кварта-
лтайн ажаллай дүн хайшаахаар,
Продукци бүтээн гаргалгаар ан-
гелин түсөө 118 процентээр,
майхиниэ — 107. июнийн тү-
сэб 114 процентээр дүүргээ.

Мурсысгшэдэй дундаһаа мүн-
өө арһа болбосоруулгын цех
(хүтэлбэрлэгшын В. А. Самой-
лова), сабуу бэлдэхэ, ношоо угаа-
жа бригадинхид (бригадиншын
нүхэр Рыкова) түрүүлжэ абанд.
Эдэнэр хоёрдохн кварталтай түс-
эб болзоһонь хоюу урид дүүр-
гэһэн байна.

Үргэн хэрэгтэй эд бараанай
цехэй коллектив (хүтэлбэрлэг-
шын Г. И. Мерзляков) түрүү-
шынхөө нийшгэ гуталнуудыг
өбдөг болоо. Мөнэ хайхан тү-
рүүшын 480 паар нийшгэ гутал
өбдөгхо, Улаан-Үдэн гуталтай баа-
зада эльгээгдэб.

А. СУРМАЧ.

ИИШЭГ ГУТАЛНУУД ОЁГДОДОГ БОЛОО

Сүхын арһанай заводой кол-
лектив табан жэлэй хоёрдохн
жэлдэ нулаар хүдэлжэ гарһан
юм. Мүнөө жэл тус коллектив
недондо гарһан алдууаа дэ-
бтахагүй түлөө оролдожэ бай-
нхай. Энэ жэлэй хоёрдохн кварта-
лтайн ажаллай дүн хайшаахаар,
Продукци бүтээн гаргалгаар ан-
гелин түсөө 118 процентээр,
майхиниэ — 107. июнийн тү-
сэб 114 процентээр дүүргээ.

Мурсысгшэдэй дундаһаа мүн-
өө арһа болбосоруулгын цех
(хүтэлбэрлэгшын В. А. Самой-
лова), сабуу бэлдэхэ, ношоо угаа-
жа бригадинхид (бригадиншын
нүхэр Рыкова) түрүүлжэ абанд.
Эдэнэр хоёрдохн кварталтай түс-
эб болзоһонь хоюу урид дүүр-
гэһэн байна.

Үргэн хэрэгтэй эд бараанай
цехэй коллектив (хүтэлбэрлэг-
шын Г. И. Мерзляков) түрүү-
шынхөө нийшгэ гуталнуудыг
өбдөг болоо. Мөнэ хайхан тү-
рүүшын 480 паар нийшгэ гутал
өбдөгхо, Улаан-Үдэн гуталтай баа-
зада эльгээгдэб.

А. СУРМАЧ.

„МАЛШАДАЙ ГОМДОХОНЬ БУРУУ БЭШЭ“

Малшад газтын июлийн 12-ой
дунда «Малшадай гомдохонь бу-
руу бэшэ» гэжэ гаршатай В. Гал-
новский статья толлодогдоо болэй.
Тус статья найманнай, соёлтой
заморлагшэдэй суглаан дээрэ
эрилтэ хэлсэгдээд, абганан хэм-
жэ абуулагануд тухайн Ахын ай-
мал гүсээдхэ комитетэй түрүү-
шын нүхэр П. Марзаев манай ре-
дакциянгэ мэдээсэ:

— Ажалшадые тон шухала хэ-
рэгтэй зүйлүүдээршье саг соонь
хамгаад байхын түлөө нүүдэл бэй-
манай автолавка бин болгодог.
Малшад, үблэхэд дээгүүр автола-
ва ходо ябажа байха. Сынсын ма-
гаснай найманашан В. Баргуева-
гийн магазинаа хаагаад байдагшын
түлөө ажаллайн талаар хэмжээн аб-
таа. Хэрэгтэй зүйлүүдээршье мал-
шадые хангангүй байһанайн тү-
лөө районгой түрүүлгэжэ нүхэр
Васильева хатуу хануулаха хэргээ.

Кадрнуудай дутамаг дээрэнэ
медициктууд хүдэлдэггүй байгаа.
Баян үдэрнүүдтэ Ленинэй нэрэм-
жэтэ колхоздо медфельдшер эль-
гээгдэхээр хараалагдаһа.

Малшадтай үблэхэдэй дунда
ойгууламын, эмхидхэлэй хүдэл-
мэриэе абуулаха ангитбагда бин бол-
годогдоо, колхоздо ябуулагдаа.

Сынсын талын малшадта дуртай
сагтын кино харуулаха болдогдоо.

Малшад газтын июлийн 12-ой
дунда «Малшадай гомдохонь бу-
руу бэшэ» гэжэ гаршатай В. Гал-
новский статья толлодогдоо болэй.
Тус статья найманнай, соёлтой
заморлагшэдэй суглаан дээрэ
эрилтэ хэлсэгдээд, абганан хэм-
жэ абуулагануд тухайн Ахын ай-
мал гүсээдхэ комитетэй түрүү-
шын нүхэр П. Марзаев манай ре-
дакциянгэ мэдээсэ:

— Ажалшадые тон шухала хэ-

Залуушуулай улас-
хоорондын уулзалга
Ленинградта июлийн
25-дэ нээгдэн аад
июлийн 31-дэ хаагдаа.
Зүрэг дээрэ: сестрорец-
кэ хүдэлмэришэн Н. А.
Емельяновайда 1917
оной зун В. И. Ленин
хоргодожо байхан юм.
Энэ хүдэлмэришэнэй
хубуун А. Н. Емелья-
нов (тэг дунда) уул-
залгада хабаадагшадта
гараа табжа үгэжэ
байна.
ТАСС-ай фотохронико.

НАДЕЖДА ДАСКАЛОВАГАЙ

Тингээд нэмэжэ хэлэнэ:
— Тэрэн гурбан ордентой юм...
— Нүрхэй байн хүн!
— Тэрэнэнтэй уулаангүй эрэгжэ
болохогүй.
Хүүдшгэ тээ ондоо һонин баримта
дуулааб. Харин Надежда бэрхэ өбдөл-
шон байхан юм.
Гэгжэ өбдөлшөөн машинаһаа ха-
хасаа. Хээрэ гараба. Үргэн дайта,
номин хүхэ нуга тохой, алтан шар-
гал шонисе, хангалтама үнэртэ там-
хинай плантаци тэрэнэй дура татаа.
Тамхинай плантаци дээрэ Надеж-
дэтай уулаабди. Тэрэ тон илдамар
гараа харбайжа, юмэ асууһан янза-
тайгаар урдаһаан хараба... Дүхэриг-
лэһэн, хара нидхэ, түнтгөөр духа,
нагдлай гэгэн буржагар үһэн.

— Нам тухай бэшэһэнэнтэй хар-
ггүй. Хэлсээл юмэ аабза, бурхан
мэдэхэ. Үненинш хэлэхэдэ, минин
ажабайдалда илгармаар юмшье бай-
халгүй. Магад хүдэлмэрэ...
— Теэд, орден хайрануудтай
ягаа?
— Иимэ юмэ болоо гэшье хөн.
Зүрэг гаргалгаагүй харгыгаар тү-
рүүлжэ ябаа гэшье хөн. Тингээжэ ам-
жалта туйлааб, тэрэнэй түлөө на-
майе шагнаа бэлэй. Мүнөө шөнө юмэ
үсэхтэмтэй зүрөөр олон хүн ябадаг
болоо. Тэрэнэй зариман наймае ахи-
жа, урдам ороо.

...Поли дээрэ нэгэнэе барилга ха-

Уулахаһаа урид тэрэн тухай
олон юмэ дуулаһан байгаа. Суг
хөөдөг нүхэдин наймае Рила тохсон
ошонь гэжэ мэдээд ингэжэ хэлэбди:

— Надежда Даскаловагай танил-
саарай...
Тингээд нэмэжэ хэлэнэ:
— Тэрэн гурбан ордентой юм...
— Нүрхэй байн хүн!
— Тэрэнэнтэй уулаангүй эрэгжэ
болохогүй.
Хүүдшгэ тээ ондоо һонин баримта
дуулааб. Харин Надежда бэрхэ өбдөл-
шон байхан юм.
Гэгжэ өбдөлшөөн машинаһаа ха-
хасаа. Хээрэ гараба. Үргэн дайта,
номин хүхэ нуга тохой, алтан шар-
гал шонисе, хангалтама үнэртэ там-
хинай плантаци тэрэнэй дура татаа.
Тамхинай плантаци дээрэ Надеж-
дэтай уулаабди. Тэрэ тон илдамар
гараа харбайжа, юмэ асууһан янза-
тайгаар урдаһаан хараба... Дүхэриг-
лэһэн, хара нидхэ, түнтгөөр духа,
нагдлай гэгэн буржагар үһэн.

— Нам тухай бэшэһэнэнтэй хар-
ггүй. Хэлсээл юмэ аабза, бурхан
мэдэхэ. Үненинш хэлэхэдэ, минин
ажабайдалда илгармаар юмшье бай-
халгүй. Магад хүдэлмэрэ...
— Теэд, орден хайрануудтай
ягаа?
— Иимэ юмэ болоо гэшье хөн.
Зүрэг гаргалгаагүй харгыгаар тү-
рүүлжэ ябаа гэшье хөн. Тингээжэ ам-
жалта туйлааб, тэрэнэй түлөө на-
майе шагнаа бэлэй. Мүнөө шөнө юмэ
үсэхтэмтэй зүрөөр олон хүн ябадаг
болоо. Тэрэнэй зариман наймае ахи-
жа, урдам ороо.

...Поли дээрэ нэгэнэе барилга ха-

рагдангүй. Һүүдэртэ бээ халхала
газар хаашанье үгы. Үэ болохо ой-
ротод гээд, наран халуу шатаһа са-
рана. Хүдэн гоожожо, блокнодтой
хуудан дээрэ дуһана. Ама абажа
ядаһандал болодог. Хөөрөлдөжэ бай-
ша хүмин нам тунша урдаһаан хара-
жа һууна, шарайдын халуулаһан
най тэмдэг заашье үгы. Олон жэлдэ
халуун хүйтэниэ мэдэнгүй хүдэлгэ
байһанһаан болоо гэжэ мэдэбэб.

Даскалова болбол хорин жэлэй
саада тээ Рила тохсондо газар таряа
эрхилдэг кооператив байгуулаһанан
эдэбхитэдэй тоодо ороно. Бархэшэл-
тэй хүндэ жэлүүдэе тэрэ поли дээрэ
үнүгэрөө. Улангүй тэрэ нягтага
өбдөлшөөн мастерской нээгдэнан байгаа.
Надежые тэндэ хүдэлхэе урда. Оло-
шье байтай байһан. Гэгшэе өбдөл-
шөөн машинэ тэрэниэ эхэ хонирхуу-
лаагүй, уужам тала дайта, поли хо-
лодоо сэдхэхэлнь татаа. Эсэсэй эсэ-
тэ поли дээрэ гаража гэжэ шийдэ-
һэн байна. Эзэн тухайгаа нүхэдтөө
хэлэе ха. Надежда зугаһан
хэлэгүй. Өөршгөө хуби аала поли-
той холбохо гэжэ тэрэ эрид шийдэнэн
байгаа.

Тэрэ үгээ гүрэндэ эхэ олоо орул-
даг шухала һалбари болгошо тамхин
тухай үгэ хүүр хээрэ гардаг болоһон
Надежда мэргэжлэтэй зүбшэл ша-
наа. Тэдэнэр Софи ба округтой түб
болгошо Кюстендильнээ ходоодоо эр-
лэжэ байба. Тамхи ургуулаһанай кол-
лектив тэрэнээ эхэ хургал болоо.
Тэдэнэр тамхи тариха, хайнаар ур-
гуулааг байгаа ха юм.

Һара, жэлүүдэ үнүгэрбэ. Надежда
мэргэжэл шадабарин, дүй дүршлэтэй
болоһон тухайлаа. Хожомынгоо
ажал мэдэжэ абхые хусэбэ. Даска-
лова тэрэнэй хажуу тээ үлэнгүй хам

оролсоо. Гектарай хоёр мянганһаа
бага бэшэ килограмм тамхи ургуулаха
гэгшэн уалга абаһан байна.

Сухаринагүй үсэл шангаар бэрх-
шүүдэнье зайсуулаа. Саг үргэлжэ
нүхэдэйгөө туншан дүнгэлсэхые
ойгоо.

— Надимнай дан хэтэрүүлээ...
Хай даа, хэр 2000... Поли өбдөлшөөн
машина бэшэ ха юм.— гэжэ зарима-
шуул хэлээ. Даскаловагай участ
дээрэ кооператив түрүүлгэжэ, парт-
организацинын секретарь, тамхи ур-
гуулаһан мэргэжлэтэд ходоодоо эрэг-
жэ харадаг байһан.

Ургаса хуряаха саг болобо... Надеж-
дын хүүшынгээ боолто тамхи ту-
шаахалдын, бухгалтер тоогоо алдаа
гэгшэ хэлээ. Гэгшэе буруу болоһон
юмэе байгаагүй. Тэрэ ректар бүхэнэй
2230 килограмм тамхи абаа. Эхэ
гайхал болоо. Өбдөлшөөн аад, хү-
нүүдэе хусэб. Тамхи ургуулааг ёһон-
той мастер гэжэ тэрэ тоолодогбо.
Кооператорнууд тэрэнэй амжалтада
байсаа. Ингэжэ нүхэдэйгөө хүндээ
хүртэһэн байна.

Надежда «207» гэжэ шэнэ сортын
тамхи ургуулаха эхилбэ. Дамай
оролдоһонгоор хүдэлхэн ажаллай
һаранууд. Мэргэжлэтэд заабыр үгөө.
Дахиад амжалта! Ургаса хайнаар га-
рба. Хэрбээ 1963 ондо Даскалова
гектарай 2680 килограмм тамхи аба-
һан байгаа һаа, недондо 3450 кило-
грамм хураһан байха юм. Ажаллайн
дүй дүршэл халан абхын тулалд хү-
нүү

